

ЛНБ України ім.В.Стефаника

00662416 (P)

2012

В. 784

БАЙКИ,

ПРИКАЗКИ И ПОВѢСТКИ.

НАПИСАВЪ

ИВАНЪ ВЕРХРАТСКІЙ.

СВѢДѢНІЯ О ПЕЧАТАНІИ

Цѣна примѣрника 50 кр. а. в.

ВЪ ЛЬВОВѢ

У Львовѣ 1876.

НАКЛАДОМЪ АВТОРА.

Зъ друкарнѣ Товариства имени Шевченка.

підъ зарядомъ Фр. Сарницкого.

0.80 к.

Збірка М. С. ВОЗНЯКА

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА

АН УРСР

№ И- 35114

и 9400

Голубы и яструбъ.

Жахались голубы,
Що каня ихъ гонила —
Меткого яструба
Опѣку упросили.

Влетѣвъ вѣнъ въ голубникъ,
Взявъ право голосити—
А каня на той кликъ
Боятъ ся и зближити.

Та правотарь поѣвъ
За день бѣольшъ голубятокъ,
Нѣжъ канѣ дзѣбъ успѣвъ
За тыждень роздирати...

Лисиця и львица.

Лисиця регѣтъ пѣдняяла!
Одноє львица львятко має:
На тоє львица одвѣчає:
Одноє вправдѣ, але льва!

Та хутко, бо слабый другій до себе кличе.“

А вовкъ ся засмѣявъ:

„Диви, еще чого

Заплаты бѣлой вѣдъ вовка забагнувъ,

Тажъ зъ горла моего

Ты голову цѣлу безъ шкоды вытягнувъ!“

Старый левъ и лись.

На старѣсть левъ не можучи вганяти,
Не вшѣвъ якъ слѣдъ звѣрѣвъ уполювати,
Щобъ попоѣсти сыто

И смаковито.

Тому на хитроци бересь:

Пускає поговоры,

Що вѣдъ смертельно хорый.

До львиной вѣдтакъ печеры, бачъ, несесь

Звѣрей всѣлякихъ тискъ,

И хрюканье и гамъ и зыкъ и вискъ —

Одвѣдати всѣ хочуть льва.

Одинъ по другѣмъ звѣрѣ въ печеру згодомъ входить,

А зъ вѣдтамъ нѣ котрый опять вже не выходитъ,

Въ печерѣ тане мовъ уся звѣрня.

Прійшовъ и лись, при самѣмъ входѣ станувъ

Задумавъ ся, и пильно, дуже пильно глянувъ.

Гукне на него левъ: „чогожь затурбовавъ ся,

Йди хутше до печеры!“

„О царю я — рече лисокъ — застановлявъ ся,
 Чому черезъ Твоей палаты двери
 Звѣрѣвъ богато входить,
 А жадень не выходитъ!“

Воробецъ о соловѣю.

„Менѣ такъ любо, такъ пріятно
 Якъ соловейка я почую гарный спѣвъ!“
 Такъ чижъ до щиглика казавъ.
 А воробецъ якъ разъ на то зачеркотѣвъ:
 „По правдѣ, куме, пакъ нема якъ соловѣй...
 То первый нашъ спѣвакъ, якъ тѣхне, залящитъ,
 Живѣйше сердце бѣе, кругомъ мовъ заяснитъ —
 Ну, голосъ соловья, то голосъ золотый!“
 Зачувъ же снѣгурецъ воробчика хвальбу
 И такъ рече ему:

„Твоихъ не слухать намъ хибкихъ, змѣнливыхъ
 слѣвъ.

Передъ посмѣтюхомъ ты вчера все ганивъ
 Завзято соловья; предъ чижиномъ инакше —
 Инакъ писнешь мабутъ, коли злетять тутъ
 ракши.

Тому то не здивуй: ніхто не уважае,
 Якъ воробецъ о кимъ трѣскатый розсуджае!“

Осель въ городъ.

Хорошій бувъ цвѣтникъ; якъ слѣдъ го доглядали
 Городярѣ и все ворота запирали,
 Щобы не внадивсь гѣсть непроханий въ городъ.
 Нема що и казать: все лучше стерегти,
 А нѣжъ недбаючи до шкоды довести.
 Потѣмъ, якъ шкода є, клени и на весь ротъ —
 Тымъ лиху не поможе,
 А лихо все не гоже.
 Ажъ ось, якъ разъ квѣтки заморскіи садили,
 Забули и на встяжъ ворота одчинили.
 Якъ-бы на те осель біля воротъ шатавсь,
 Тай гулькь! собѣ въ городъ, прямѣсенько побравсь.
 И рѣжніи квѣтки цѣкаво обзирає,
 Вѣдтакъ толочить цвѣтъ, по грядочкахъ брыкає.
 Забачили-жъ єго, тай далѣй за осломъ —
 Парнули по хребтѣ, осла прогнали вонъ,
 Й таки сей часъ за нимъ ворота и замкнули
 (Теперь вже не забули!)
 Осель бѣжить, реве и гѣрко нарѣкає:
 Нивечили-жъ мене, за що, те Бѣгъ лишь знає,
 Та ще такъ пильно, бачъ, городъ той стерегутъ,
 Якбы, не знать яке, було прочудо тутъ.
 Вы-бъ думали росте лопухъ тутъ й бодяки,
 А то мовъ-бы на смѣхъ цвѣтуть самі квѣтки!..

Сивошка на мандрѡвцѣ.

„Богдай здоровля вамъ, миленькая сивошко!“
 „„Дай Боже все гараздъ, любенькая рябошко!““
 „Давно не довелось менѣ вже васъ стрѣчать.“
 „„А знайте кумонько, взяла я мандрувать.““
 Минула нашъ городъ и дальше шкандибаю,
 И гадка: на край-свѣтъ проворно почвалаю.
 Ажъ ту страшнй хацѣ, высокій очереть,
 Подумаламъ: куды! вернути треба гнеть...““

Воробецъ а соловѣй.

Товстенькій воробецъ по дворици шаривъ,
 Клѣвавъ пухке зерно, що въ смѣтнику обрѣвъ.
 Въ городѣ на рясной калинѣ соловѣй
 Любовно проквлявъ; звукъ пѣсни привѣтнй
 Срѣбломъ въ воздуху льсь,
 Чарує молодця, захвачує дѣвчину,
 Въ сѣдого старика выкочує слѣзину —
 А воробецъ смѣсь:
 И хочесь соловью тѣ пѣсенки спѣвати,
 Не лучше то въ смѣтью зеренця пошукати...

Лисъ и утка.

„Чомъ утко плынешь по ставку,
 Выходь ты лѣнше къ бережку,
 Хочу тебе щось поспытати!“
 „„Ей пане лисе годѣ знати,
 Що Ваше благородье мыслить,
 Тому волѣю дальше плысти.““
 Лисокъ по березѣ ходивъ,
 Сюды, туды шаривъ, смотривъ —
 Хотѣлось му печеню ѣсти,
 Та що, не вмѣвъ якъ слѣдъ поплысти.
 А утка лиса лесть пѣзнала,
 Все дальше ѣ дальше вѣдпывала.

Осель и когутъ о соловѣю.

„Ладно соловѣй спѣва’!“
 Такъ осель колись казавъ.
 Тѣлько мудра голова
 Потѣмъ згодомъ ще додавъ:
 „Хоть якъ красно, рѣгулярно,
 Бачь когутъ ще лѣнше втне,
 Соловѣй тому най гарно
 Въ пѣвня до науки йде.“

Вчувъ се пѣвень: кукурѣку!
 Хоть бы вчивъ до суду - вѣку,

Не навчити соловейка,
Пісень моя не такъ легейка!..

Левъ и лисъ.

До льва лисокъ ся примостивъ
И каже: ахъ, осель згнѣвивъ
Учора мя —
Ругавъ вѣнъ льва!
Такъ, царю, такъ, казавъ, що ты
Зовсѣмъ не маєшь бодроты,
Що мовъ бы лютий розбишакъ
Турбуєшь, тиснешъ всѣхъ бѣднякъ,
Що ты безъ правды, безъ чеснотъ
Що ты собѣй, не патріотъ —
Тебе не стоить поважати!“
Левъ хвильку помовчавъ,
И такий одвѣтъ му давъ:
„Не личить се повазѣ льва
Зважати бесѣду осла!“

Криве дерево.

У лѣсѣ выросла кривлюга
Помѣжъ прямими деревами.

Тяжка була їй скрôзь поруга:
 Ади! кривуля межи нами,
 Най но прійде у лѣсъ рубачь —
 Тогдѣ, погана, ты заплачь!
 Ажъ гулькѣ! сокирники идуть
 И топоры, балты несуть.
 Увесь снарядъ свôй добирають,
 И всѣ пряміи пиѣ стинають.
 Остала лишъ крива коструба,
 Страшна ей не дôtкнула згуба.

Ой, не чвани ся моготою,
 Ой, не горди ся красотою!
 Усе те може тя згубити,
 На що-бъ ты мôгъ ся суютити.
 Хто дуже въ очи не впадає,
 Тогó въ спокою миръ лишає.

Потѣха осла.

Поганый, сѣрый мовь смѣтюхъ
 Я непроворный довгоухъ —
 Ахъ! ні дотепу, ні складу —
 Все люде зъ мене ся смѣють,
 И батогомъ хребеть скребуть,
 Если вôдь разу не иду,
 Коли вкладуть на мя тягарь —

Ахъ, вѣжкій серцю мойму жалъ!
 Усе двигай тяжкй мѣшки,
 Постарѣй ся зъ нудьги, тоски,
 Та все грызи самыи хмизякъ,
 Лопухъ, кольчатый той бодякъ,
 Природа, бачь, забула мя,
 Менѣ нѣчого не дала,
 Забула що й я ей сынокъ —
 Дала лишъ милый голосокъ!

Стрѣла и орелъ.

Зъ лука выкинена стрѣла
 Шварнула въ небеса високо,
 Куды и не догляне око —
 Въ воздухахъ здыбала орла.
 „Гей пане орле, подиви ся,
 Стрѣла високо тежь несе ся,
 А може высше ще нѣжь ты!“
 Орелъ смѣе ся зъ суѣты
 Стрѣлы и каже:
 „Ей, не гордись насѣнья враже,
 Ты силою взнеслась чужою —
 Спадешъ долѣвъ сама собою!“

Щупачокъ.

Молодой щупачокъ
 Зашибнувь въ ятрачокъ,
 И сюды и туды
 Вѣнь мотавсь и шатавсь,
 Щобъ уйти изъ бѣды,
 И зубами все грызъ,
 Ажъ и сѣтку прогрызъ,
 Тай у воду шустъ! въ плавъ.
 И рече: „хтобъ пѣзнавъ,
 Що въ топилицѣ сѣтъ.
 Яжъ теперь въ свободѣ
 Стерегти-мусь бѣды —
 И хочъ медомъ мастѣть,
 Впять здуритись недамъ.
 А що-бъ дуля врагамъ!.. —
 Бачь! тамъ гарный кусокъ —
 Се смачный хробачокъ!..“
 Хапъ! пролыгъ той кусецъ,
 Ажъ ту удки зубецъ
 За хавки го держить:
 Не навчила тя сѣтъ!

Споръ звѣрьвъ о первенство.

Було добою на порѣ
 Усѣ зворушились звѣрѣ,

Притьмомъ схотѣли оцѣнати,
Кого найвысше почитати.

И каже кѡнь: „не зле бы рѣкъ,
Коли-бѣ судивъ насъ чоловѣкъ,
Вѡнъ зъ нами въ дѣлѣ тѡмъ не спорить,
Оттакъ безсторонно зговѡрить.“

Озвавсь на се вглубливый кротъ:

„Не вѣрю я, щобъ людскій ротъ
Про насъ, якъ слѣдъ, вмѣвъ толкувати —

Быстрѣйшого умá тра мати
Одличья нашй що-бѣ якъ слѣдъ
И вскрытй здѡбности цѣнити.“ —

„По правдѣ такъ,“ зворчавъ хомякъ.

„И я тежъ думаю, що такъ“ —

Захукавъ ѣжъ, „напевно знаю,
Що чоловѣкъ не второпае.“

„Мовчѣть!“ вѡдъ серця кѡнь згукавъ,

„Хто-бѣ вашей гадки не понявъ:

Коли не много, бачъ, вартуе,
Своего судию ганчуе.“

И чоловѣкъ мавъ розсуджати.

„Позволь себе ще запытати,“

Левъ величавый заченивъ —

„Пѡсля якихъ правилъ ты будешъ насъ судивъ?“

„Пѡсля якихъ правилъ? мѣрило тутъ конечно,
Въ якому ступени менѣ вы позжитечнй!“

„Одлично судишь ты! вѡдтакъ прійшло-бѣ менѣ
Стояти десь въ задѣ далеко по ослѣ.“

Иди вѣдь насъ!“

И удаливъ ся чоловѣкъ.

„А бачте левъ такожь такъ рѣкъ,
Якъ мы“ кротъ, ѣжъ ѿ хомякъ сказали
И смѣючись коня ругали.

„Такъ я сказавъ — однакъ одмѣннй мавъ причины,
Нѣжь вы“ одрѣкъ имъ левъ ихъ мѣрючи личины.

„И дальше вамъ скажу: той спѣръ зовсѣмъ марный,
Никчемный и дурный —

Чи первый я у васъ, чи може послѣдущій
Проте менѣ байдуже,
Бо самъ себе я знаю!“

И выйшовъ геть изъ збору.
Вѣдтакъ пѣшли второнный слѣнъ,
Одважный тигръ, смѣливый кѣнь
Медвѣдь понурый, хитрый лисъ,
Усѣ изъ збору роздѣшлись,
Въ собѣ хто гѣднѣсть почувавъ.
Звѣрѣ остатнѣ, що знялись,
И дуже нарѣкали,
Що ихъ не оцѣняли:
То малпа и осель.

Слѣпый и кулявый.

(пѣселя Гелерта.)

Кулявого зострѣвъ слѣпый
Зъ нечевья на дорожѣ, —

Ей, каже, кобысь мя провѣвъ,
Услуживъ бысь небозѣ.

Тебе повести маю я?
Не здужаю ходити —
Та плечи крѣпкѣ у тебе —
Тягаръ бысь мѡгъ носити.

Бери тому мене, сли хочъ,
На сильнѣи коркоши
Я покермую, ты 'мешъ йти
И буде ладъ хорошій.

И хромый съ кулями повисъ
На плечахъ у слѣпого —
У двоухъ и дѣло имъ пошло
Невозможе для одного! —

Я великій, ты малый!

(пѣселя Пфелля.)

Воробчикъ квапно уловивъ
Синенького жучка; ахъ плаче
Жучокъ: „кобъ панъ мене пустивъ,
Тажъ я худый, комаръ неначе!“
Убѡйникъ каже: „нѣ, ты мѡй,
Бо я великій, ты малый!“

А кругулець туды летить,
 Тай цуць! воробчика хапае.
 „Невинного мя не губѣть!“
 Съ слёзами воробецъ благае.
 Убѣйникъ каже: „нѣ, ты мѣй,
 Бо я великій, ты малый!“

На кругульця орель зъ горы
 Упавъ и сильно го мотосить.
 „Ласкавый царю, не дери“
 Орла кругульчикъ просить.
 Убѣйникъ каже: „нѣ, ты мѣй,
 Бо я великій, ты малый!“

Ажъ ту зъ поблизкого горбка
 Стрѣлець устрѣливъ въ грудь орлину.
 „Чому вбиваешь мя зъ лука?“
 Спытавъ вѣнъ спавши на долину.
 Убѣйникъ каже: „ей, ты мѣй,
 Бо я великій, ты малый!“

Молодой и старый воробецъ про ремезу.

„Ой бачивъ нынѣ я
 Ремезине гнѣздо,
 И мушу вамъ сказать:
 Поганое оно.“

Не такъ, якъ въ воробцѣвъ:
 Ремезы мовь мѣшокъ
 Изладятъ повстаный,
 И притѣсный кутокъ
 Даютъ дѣтямъ своимъ.
 Вѣдай у воробцѣвъ
 Найкрасшее усе.
 Такихъ, якъ мы, мѣтцѣвъ
 Нигде вже не найти —
 Цѣле село збѣгай!“
 „Хорошо сыну мѣй,
 Цѣлый се знае край,
 Що воробецъ спѣва,
 Ремеза тѣлько свище —
 У воробця гнѣздо,
 Въ ремезы лишъ гнѣздище!“

Жабы.

(пѣсля Гете.)

Замерзъ великій ставъ
 И жабы въ глубинѣ
 Не рехчуть, не йдутъ въ плавъ —
 А сцѣпи въ полуснѣ
 Та слово си дають,
 Якъ пустятъ вже леды —

То пѣсни заведуть
Мовь справжній солов'ї.

Дунувъ вѣтрець благій,
Весна уже смѣсь,
А жабки по водѣ
Одна за 'дновъ несесь,
Крумчатъ: квакъ-квакъ, квакъ-квакъ—
Було и перше такъ!

Двоє голубятъ.

Голубонька двоє
Голубятокъ мала,
И дѣтокъ старанно
Дуже годувала.
И росли дитятка,
Красні голубятка,
Силою змагали,
Въ пѣрьє поростали.
Тожь и каже мати:
Вже порá лѣтати
Треба вчитись дѣти,
Якъ на свѣтѣ жити.
Не все ваша мати
Васъ йме доглядати.
Голубя одноє

Пильно ся дивило,
 Якъ лѣтае мати—
 И якъ слѣдъ лѣтати
 Скоро ся навчило.
 Голубятко друге
 Вчити ся недуге,
 Спить усе въ гнѣздочку
 Вкривши ся крилочкомъ.
 Мати впоминае,
 Голубя не дбае.
 Разъ були въ гнѣздочку
 Мати зъ дѣточками,
 Ажъ ту яструбъ гонить
 Быстрыми крилами.
 Фуркнула голубка
 Съ вмѣлымъ голубятемъ—
 А друге лѣннине
 Стало проквивляти.
 На гнѣздо впавъ яструбъ
 Взявъ те голубятко—
 Каялось за пѣзно
 Бѣдне голубятко.

Щупакъ и карась.

Щупакъ за карасемъ пѣгнавъ,
 Щобы его пожерти,

Бѣдняга карась утѣкавъ
Водѣ видимой смерти.

Въ томъ, якъ стрѣлою ся несе,
Въ комору зашибнувъ ся,
А щупачокъ туды-жь жене,
Въ засаду тожь уткнувъ ся.

Небавомъ вытягъ ихъ рыбаць,
Въ тѣсну коробку кинувъ,
Бѣдаха карась и щупакъ
Въ безвѣдью марне гинувъ.

И карась рѣкъ до щупака:
Ты мусявъ мя стяжати,
Теперь заплата ось-яка:
И самъ ймешъ погибати!“

Скупый и скарбъ.

„Укравъ! укравъ! менѣ украли!“
Такъ ревно голосивъ скупый.
„„Та хто? та що?““ всѣ го пытали.
„Ахъ хто, ахъ що? Мѡй скарбъ пѣллы,
Мѡй скарбъ, що скрывъ я пѡдъ пѡдлоги,
Проклятый злодѣй го забравъ!
Порадьте-жь люде, о про Бога,

Щобъ я мѡй скарбъ опята дѡставъ!“
 — Тобѣ, мудрець рѣкъ, я пораджу,
 Въ пѡдлоги каменѣ зарый,
 Одна корысть для тебе буде,
 Мовь-бы лежавъ тамъ скарбъ цѣлый! —

Сонце и земля.

Землиця каже разъ до сонця:
 „О сонце всѣ ты величають,
 Однакъ про численнй повады
 Твой они, мабуть, не знають.

Мене ты вправдѣ огрѣваєшь
 И розганяешь нѡчний мраки —
 Та що-жь, неразъ тебе ми трудно
 Побачить про густѣ облаки.

Й теплѣ крѡзь хмары не пускаєшь
 И любишь громами грозити...“
 На тоє сонце: „сестро-любко
 Облаки, громы — твой дѣти!“

Молодѣ жабы и стара.

Жабки молодѣи
 Въ баюрѣ скакали,

Кругомъ голосніи
Рехкоты лунали.

Старое жабище
На нихъ зазирае,
И такъ зъ болотища
До нихъ промовляє :

Устаньте, гей кумы,
Такихъ не спѣвайте,
Поганіи думы —
Бѣгме, ся стыдайте.

То мы молодіи,
Було, пѣснь спѣваємъ,
Мовѣбы соловѣѣ
У гаю лунаємъ.

Ту пѣснь гомонѣти
И вамъ соколята,
Хоть трудно навчитись,
Однакъ пробовати.

Спѣвайте такъ :
Ква-акъ! ква-акъ!

Пчола, горличка и стрѣлецъ.

Щобы изпить погожою водицѣ
 Пчола злетѣла до криницѣ,
 На зарубѣ сѣла
 И жажду гасила.
 Та якъ воды хлыснѣ,
 Небачно утыкнѣ —
 И въ воду упадѣ.
 Въ томъ горличка летить,
 Отту пригону зрить.
 Сей часъ здрве листокъ вербы,
 Ратуе нимъ пчолу зъ бѣды.
 Весело пчолка забренѣла,
 Зняласъ збирать медокъ,
 И горлиця собѣ злетѣла
 Въ близенечкій гаѣкъ,
 На вѣти сѣла и грукоче.
 Ажъ ось! пѣдъ дубомъ стрѣльчикъ жде
 Стрѣльбу наряжену держить,
 За горлицевъ глядитъ
 Улучить хоче...
 Уже спустити курока мае,
 У томъ пчола жало пускае
 Въ самѣсѣньке стрѣльця лице.
 Торохъ! якъ слѣдъ не удержавъ рушницѣ,
 И не улучивъ птицѣ.
 Здрваласъ горлиця, геть улѣтае
 И вдячну пчолку споминае:

„Ой не дала, було, въ водѣ пчолѣ умерти,
Теперь пчола спасла мене одъ лютой смерти.“

Бѣлко и лихій пань.

Бѣлко цѣлѣську нѣчь вганявъ

И сильно уѣдавъ.

Бачъ, злодѣй до оборуы

До шпихлѣря и до коморуы,

Тихонько приближавсь —

Та пса вѣнь побоявсь,

И дальше ся поплѣвъ.

А пань ажъ захорѣвъ:

Цѣлу бо божу нѣчку

Не мѣгъ спочити.

На другій день звелѣвъ Бѣлку

Сотню плетнѣвъ влѣпити.

Оттакъ, Бѣлкѣ, ты знай,

Якъ панови годити —

Въ ночи не уѣдай,

А тихо вмѣй сидѣти.

Почухавъ ся Бѣлко

За острую науку

Вѣнь лиже пана въ руку.

И такъ въ ночи зябкѣ,

Не буду уганяти,

Не буду уѣдати —

А самъ якъ пань у будцѣ ляжу,
 Що я слухнявий, всѣмъ покажу!
 На другу нѣчь ладно
 Спавъ пань, спавъ и Бѣлко.
 Була же нѣчка темна, невидненька.
 Въ такую злодѣй нѣчь радненько
 Хочь бы куды иде,
 Въ людей добро краде.
 И тутъ такъ стало; до оборо,
 До шпихлѣря и до коморы
 Щось злодѣй заглядавъ.
 Бѣлко вже тихо — й не ворчавъ.
 А завтра въ ранцѣ уставъ пань
 Тай и побачивъ дѣло —
 Въ очахъ ажъ зарябѣло.
 Гей, гей! кликнѣте ми Бѣлка,
 Мабуть хроче личина зла!
 Закликали Бѣлка; Бѣлко бѣжить вже й самъ
 И дума: нагородить пань
 За те, що я тихесенько сидѣвъ,
 Нй разъ въ ночи не заскомлѣвъ.
 Та де! Бѣлка взяли за кудры
 Тай зновъ его на удры —
 Деруть ажъ перѣщать
 Ажъ всѣ Бѣлка кѣстки хрумтять.
 А ты, Бѣлко, а ты поганець,
 А ты лѣнивий, песій ланець,
 То ты зволивъ, щобъ злодѣй кравъ,

И знати намъ не давъ!
 И били го и били
 И чуть живого полишили.
 Оттакъ Бѣлко ты выслуживъ
 Що панови годивъ!

Малпа и годинникъ.

Найшла разъ малпа годинникъ,
 Чикавъ, мовъ-бы живый, чикъ-чикъ,
 Велику втѣху зъ него мала,
 Ретязь на шію закидала,
 И годинникъ все обзирає,
 Пôдъ нôсъ присуне, опускає,
 То зновъ у гору подержить
 И на показникъ посмотреть,

Рече:

Овъ, годинникъ той зле иде!
 Мерщѣй его и отвирає,
 Показникъ квапно посуває
 Вôдтакъ за хвильку зновъ впередь...
 То зновъ спускає, зновъ пôдносить,
 Та на всѣ заставки тормосить,
 И сильно за ретязь мотає,
 Або у колѣсця тручає,
 Що-разъ пильнѣйше крутить — бѣе —
 Ажъ годинникъ уже не иде!..

Той правды нікуды ховати:
 Такъ не одному то ведесь,
 Хто недотепный, а бересь,
 Хоть круть, хоть верть, все майструвати...

Вовкъ и кôнь.

Вовчище пôдтоптавъсь, на старости схирѣвъ —
 Якъ кажуть, зубы ззѣвъ —
 Уже по давному не вспѣвъ
 На звѣря полювати;
 Неразь прійшлось и тыждень голодати —
 Угрызъ хиба хабузъ — та въ комышь лягъ куняти...
 И выйшовъ разъ голодный вовкъ на поле,
 У животѣ и шпигає и коле —
 Ослабъ зовсѣмъ — ледви везесь поволи.
 Ажъ зыркь! хорошій кôнь пасе ся на луцѣ,
 Вовкъ такъ и кинувсь на вманцѣ,
 Пôдбѣгъ и ставъ близенько при кони.
 И думає: „якбы менѣ его иззѣсти!
 Кобы то удалось ми коника насѣсти —
 Нѣ! тра впередь ему що гарного повѣсти...
 Якъ ся удасть коня чимъ будь затуманити
 Тогдѣ успѣю я за горло ухонити,
 Помчу ся съ нимъ у гай, и буду гарно жити...“
 „Такого красного не видѣвъ ще якъ ты“
 Будь ласкавъ, розкажи менѣ“ —

Говорить до коня — „якъ на имя тобѣ?“

„Я имени мого не вчивсь, не знаю,
На задному копытѣ, бачь, тамъ упись маю,“
Водказуе му кѡнь — „письменный прочитае!“

„Ей напись покажи!“ вовкъ заскуливъ,
И до копытъ коня поквапно ся зближивъ —
Съ розбитовъ головою на землю ся зваливъ.

Лисъ, осель и конь.

Буяли конѣ на луцѣ
Въ высокѡй и рѣснѡй травѣ.

Изъ за корча высунувсь лисъ,
И залюбки дививсь

На коники красивы.

Не далечко въ кропивѣ

Осель исъ смакомъ грызъ бодякъ.

„Диви — рече до него лисъ — отъ якъ

То конѣ скачуть! ей, що и казати,

Такихъ вродливцѣвъ пошукати!

Якая мѣтность, зрѡсть, постанова —

Не даромъ то про нихъ несесь усюды слава!“

Осель досадно заревѣвъ:

„„Вѣдай ты на вѣку не много бачивъ дивъ.

Поскачу-жь я тобѣ сей часъ, якъ бы найкрасшій
кѡнь!““

„Що ты? поскачешь такъ, якъ кѡнь?“

„А ну, дивись!“ Осель почавъ брыкати,
 А лисъ упавъ въ траву, зъ смѣху ажъ взявъ
 качатись.

„Знаменитости.“

„Тернянка хоть dospѣла,
 Однакъ мала, похила!“
 Гукала такъ тополя.
 Тернянка ѣй на тое:
 „Хоть зростомъ невелика
 Годую чоловѣка,
 Не есмь лишъ гола щогла
 Такъ, якъ ось ты тополё!“
 Розсердилась тополя:
 „Нехай я гола щогла,
 Та знай, що довга, довга!“

Два слѣпцѣ въ сварцѣ о найденый мотузъ.

Разъ два слѣпцѣ ишли биля рова,
 Въ котрый зъ дощу нарынула вода.
 И мацяють и лапкають руками,
 Щобъ выбратись суголовками,
 Та не попавши въ ровъ глубокой,
 Якъ слѣдъ на шляхъ дочапати широкій.

Идутъ — ажъ на пути намацали мотузъ.
 Чи хто его згубивъ, чи такъ покинувъ —
 Досыть оба слѣпцѣ нашли ту мотузину.

Одинъ зашморгнувъ гузъ,
 И каже: „отъ-такого я шукавъ!“
 Другій: „„для мене мовъ усуканый той
 шнуръ!““

„Го-го! а може ты его бы бравъ?“
 „„А може ты? а взявъ бы тебе дурь!
 Я першій той мотузъ найшовъ!““

„Пустее все-бъ моловъ!
 Кажу тобѣ пускай!“
 „„Е, дурню, право знай!““
 Тай гоць!

Одинъ другого въ лобъ.
 И бьютъ ся й лають,
 Мотузъ той натягають,
 Той рве до себе,
 А той до себе.

Поперли надъ самъ ровъ, куды
 Найбѣльше збѣгло ся воды —
 Ажъ трѣсь! — мотузъ ся перервавъ,
 Въ ровѣ одинъ съ другимъ по шію ся скупавъ.

Левъ, осель и лисъ.

Потужный левъ, осель и лисъ
 Пѣшли у лѣсь,

Щобъ разомъ полювати,
 Не довго имъ прійшло ся выжидати:
 На полянѣ хорошій олѣнецъ гасавъ,
 Въ здобу ловцямъ понавъ.
 И каже левъ до втѣшного осла:
 Здобычу подѣлити тра!
 Осель нехай подѣлить.“
 Осель принявсь за дѣло.
 Въ три рѣвнїи части подѣливъ
 Вѣнь оленя, и кланяєсь леву:
 „Я совѣстно звершивъ дѣльбу!“
 А левъ осла у лобъ вчистивъ,
 Що той лишъ простягнувсь. „Дѣли!“
 Крикнувъ вѣдтакъ до лиса левъ
 Гамуючи сердитый ревъ.
 Съ поклономъ каже лись: „дѣльбы
 Великои не тра; цѣлый
 Той олѣнецъ належить ся тобѣ,
 А роги, сли звелишь, ихъ возьму я собѣ!“
 „Розумно!“ — левъ зворкнувъ — „хто вчивъ
 Тебе дѣлити такъ?“
 „Той“ — лись рече — „що ты убить зволивъ:
 Ослиско неборакъ.“

Крушина о дубѣ.

У лѣсѣ разъ гукає такъ крушина:
 „Хотѣла-бъ знати я, яка причина,

Що дуба тутъ за князя поважають!
 Тревалôсть, рôсть — ще не досыть до того...
 Подобу дубъ зовсѣмъ не гарну має:
 Дивѣть, яке криве галузье и не много
 На нѣмъ є листу; ще й кора порепана и ко-
 струбата,
 Якъ зацвите то цвѣту й не видати —
 А овочи — шкода и згадувати!“
 На тоє букъ и грабъ и другїй дерева:
 „На дуба говоритъ повѣрь тобѣ шкода:
 Дубъ дубомъ знай усе остане —
 А ты хочь дмысь, не дмысь — таки все крухъ
 поганый!“

Гуси.

Биля левады
 Гусей бѣленькихъ ходить стадо,
 И по стерни траву скубає.
 Промѣньемъ сонце такъ и грає,
 Тихенько скрôзь, нїхто не гомонить,
 Лишь пôдь гусьми хиба бурянь зашелестить,
 Абó цвѣркнѣ коли на плотѣ воробецъ.
 Ажъ ту одна гусь зъ нечевья згоготить,
 И нависна крилами злопотить,
 Й до близького болота гужь! несе ся на
 впростецъ!
 Цѣле за нею стадо изъ дуру

Кричить, жене стрѣлою тежь въ баюру.
 Тамъ лопкає и сильно джерготить
 И гелкає, сивкоче, хавкотить,
 Одна другую мовь пытає,
 Чомъ гомѣнъ, галась, крикъ все стадо пѣднимає
 Погоготовавши такъ — зъ баюры на стерню
 И супокѣйно вже опять скубуть траву.
 И мѣжь людьми оттакъ словнѣсенъко буває,
 Пусте одинъ ляснѣ — громада повтаряє,
 И стануть добавляти
 Мовь гуси герлотати,
 Въ одно сокочуть и сокочуть
 И марне голову клопочуть.

Пава и журавель.

Передъ сивымъ журавлѣмъ
 Пава величалась,
 И пиндючила хвостомъ,
 Зъ журавля смѣялась.

Подиви яка я гарна
 Ты сѣраче бридкѣй —
 А ты птаха нечупарна,
 Що дивитись гидко!

Журавель ся въ гору знявъ
 Смкими взмахами,

Гордой павѣ отказавъ
Тыми ось словами:

Глянь, якъ легко журавель
Въ воздухахъ ширяе —
Пава великимъ хвостомъ
Порохъ мести знае.

*

Ой николи не гордись,
Годно вмѣй всѣхъ почитати,
И николи не чванись,
А то можешь соромъ мати!..

Хоробрый заяць.

До власной хвальбы сѡпный
На усы нехай мотае,
Якъ усы мае...
Булó разъ зайчикъ молодой
Подрапанный домѡвъ вертае
Водъ недалекой рѣчки,
Куды забѣгъ, напйти ся водички.
„Родинокъ“ — задалегѡдъ кричить —
„А подивѣть,
Кровь свѣжая изъ ранъ моихъ тече...
Послушайте, якъ ми хоробре сердце бѣе..“

Великій бувъ и трудъ и подвигъ мой,
 Предъ хвилею еще кервавый вѣвъ я бѣй!“
 „Ты вѣвъ борбу, о лицарю удалый“ —
 Усѣ вуйки и тѣтки запытали —
 „Та съ кимъ, та съ кимъ, кажи намъ любо,
 Мабуть рѣднѣ ты вѣддичивъ погубу,
 И лаю скоренивъ ненависну собакъ?“
 — „Трохи не такъ.“ —
 „Такъ прогонивъ вовки, прелютіи звѣрѣ?“
 — „Ей нѣ, я бивсѣ исъ мышею въ дѣрѣ!“

Вовкъ и пастухи.

Вѣвцю забили пастухи,
 И мясо розбирали —
 Ажъ ту бѣжить вовчище,
 Загляне — нужъ выводитъ жалѣ:
 „Гей, гей одинъ исъ другимъ тамъ парнице
 Яке прегарне мясо крае.
 А я-бѣ узявъ лишъ тельбухи,
 То кождый вовка вже полае.“
 На тоє Лабушь заворчавъ:
 „Бо ты-бѣ добро чужее бравъ —
 А злодѣя не терплять люде,
 Пѣйшовъ! а то ще лихо буде.“ —

Сорока и голубъ.

Пойшли вразъ голубъ и сорока,
Щобъ красной павѣ поклонятись,
Якъ вже вертали, бѣлобока
Давай исъ павы насмѣхатись.

„Якъ неприємно щекотась,
Чудная, нависная пава,
Поганыхъ ногъ й не закрывась,
Пуста лише про неѣ слава.“

А голубъ одвѣчає сивый:
„На хибы уважавъ я мало;
Ей пышный блескъ, ей здобъ красивый
Уже заслугує на хвалу!“

Муха и вѣль.

На рогъ робучого вола
Усѣла мушечка мала.
Въ ярмо тяжке вола впрягали.
А мушка: „полечу, щобы не нарѣкали,
Що дуже васъ давлю!“
Тай коло уха: фью!
А вѣль зареготавъ:
„Про муху я й не знавъ!“

Вовкъ и рысь-коза.

Разъ выдрапалась на скалу
 Стрѣмкую рысь-коза.
 За нею вовкъ тихенько подкрадавъ ся
 И вылѣзти пытавъ ся,
 Шобъ злапати козу.
 Та бачь! стрѣмка скала —
 Нѣ съ чимъ вертати тра!
 „Ей козонько,
 Голубонько!

Спадешъ зъ горы ще сыну,
 Зѣйди но на долину —
 Диви, яка росте травиця,
 И чистая бѣжить водиця,
 Тутъ жизнь мовъ у раю;
 Якъ схочешъ до гаю —
 Такожъ близенько...
 Злѣзай хутенько!“
 Козуля одвѣчае:
 „Пань вовкъ хоть добре рае,
 Останусь тутъ конечно,
 Бо тутъ менѣ безпечно —
 Тутъ вовчикъ не заходить —
 Козулѣ не пошкодить...“

Осель исъ львомъ.

Було осель исъ львомъ ходивъ,
 И дуже тымъ ся вѣнъ гордивъ.
 Разъ на пути осель другій его стрѣчае,
 По дружнѣму поздоровляє.
 А той кричить: „менѣ ты не рѣвня!“
 Другій осель у смѣхъ: „Чоужь бы такъ?
 Хоть ты проводишь льва,
 Таки еси ослякъ!“

Клинь и дрѣва.

Клинь гѣрко нарѣкавъ, що въ голову го били:
 „О навѣсный“ — дрѣва до клина говорили —
 „Хотѣвъ бы, що-бъ тебе инакше шанувати,
 Така честь все тому, хто служить роз-
 дваяти!“

Муха любляча пчолы.

На камени при улику влѣзлива муха сѣла,
 На коротню пчѣлокъ пильненъко ся дивила.
 Трутъ саме зъ улія летѣвъ,
 И поблизь муху якъ уздрѣвъ,
 Влѣзливу запытае,

Чомъ въ уліи заглядае.

„Ей“ — каже муха — „я люблю

Весь пчолій, чесный рѣдъ,

И знайте слабѣсть ту мою

Коли пчола съ медкомъ узиранымъ бренишь —

Мене тогдѣ кортитъ

У дѣлѣ тѣмъ труднѣмъ бѣднязѣ помогати,

Щобы пѣдъ тягаремъ не мусѣла вгинатись...

Ще бѣльше, думаю, я-бѣ Вамъ могла придатись

И въ Вашѣмъ улію дѣтокъ Вамъ годувати...“

„Така Вы пчололюбка“ трутъ загувъ —

„Я въ улію скажу объ тѣмъ щѣлѣй громадѣ,

Запросятъ певно Васъ, и будутъ дуже радѣ.“

Сказавши те, мерщѣй до улія подувъ.

Въ тѣмъ девять ось наразъ до лупежи проворныхъ

И злющихъ и кускихъ, на всѣ шляхи меторныхъ

До очка вдарили — сторожу истинають,

Вторгнули до нутра, зъ крыжокѣ мѣдъ забирають,

А муха и собѣ до очка полетить,

Мабуть червь молоду пчѣль хоче захистить?

Та нѣ! швидешко, бачъ, она крѣзь очко стрыже

И похѣпнѣйше ще у щѣлнику мѣдъ лиже...

Добрѣдѣвъ такихъ нерѣдко можъ стрѣчати,

До насъ и привѣтнѣй, и вмѣють умоцати...

Готовѣ намъ годить, и страхъ якъ насъ кохають —

А лучить ся бѣда — тогдѣ насъ въ бѣкъ тузають...

Чапля рыбы и ракъ.

Крѡзь очереть и лепеху
До рыбъ изъ берега ставу
Чаплюка промовляла:

„Ей рыбѡньки,
Голубѡньки,

Ахъ, жаль васъ не помалу!
Учора чула я вѡдъ рыбаковъ,
За кѡлька днѣвъ

Весь ставъ имуть спускати,
Всѣ рыбы выбирати —
На торгъ васъ понесуть
И буде вамъ капуть!“

А рыбы всѣ у плачь: „погибель буде намъ!“
Втѣшае чапля ихъ: „не плачте, раду дамъ!“

Недалеченько —
Таки близенько

Є другій ще ставокъ — дорогу добре знаю —
Най кожда изъ васъ на поверхъ выплывае,
Одну по одной я дзѣбомъ заберу,
Охотно до ставка усѣ перенесу!“
Згодилась вся рыбня, верхомъ уже иде.
Одну по одной чаплюка пѡдоймае,
И тащить въ гущавникъ, а тамъ ихъ пожирае.
Мѣжь рыбами такожъ щипатый ракъ плыве.
Чаплюка и того у довгій дзѣбъ взяла,
Безпечну здобычъ мовъ въ гущавину несла.

Та спостерѣгъ ся ракъ, що чапля знамѣряє,
 За шію чаплю хапъ! и ворога здавляє.
 Оттакъ то зрадники, що пѣдступомъ воюють —
 Неразь собѣ самымъ смерть зрадою готують.

Члены и желудокъ.

Зворушились всѣ члены:
 Мы мусимъ працювати,
 Желудокъ нетрудженный
 Хлѣбъ знає поживати.

Вже члены розумъ мають,
 Не будуть мозолитись,
 Желудокъ най те знає
 И самъ прійме трудитись!

И вже рука свободно
 За поясъ ся сховала,
 Нога лежить выгѣдно
 Зрѣниця задрѣмала...

Языкъ вже не смакує,
 А зубы не жовають,
 И нѣсь собѣ пустує.
 И груди спочивають...

Однакожь скоро члены
 Слабнѣли и марнѣли,
 Вѣдь часу нелюбленый
 Жолудокъ якъ лишили.

Тогдѣ познали члены:
 Жолудокъ тра живити,
 Якъ члены го покинуть,
 Самѣ не будуть жити!

И члены зновъ дѣлають,
 Вже не кладуть зарокѣвъ,
 Жолудокъ наспоряє
 Живущихъ членамъ сокѣвъ!

Мышача рада.

На раду

Зѣбрали мыши всю громаду.
 И вискають, скрегочуть, пискотять,
 Щобъ вѣдь теперъ новий завести ладь,
 Якъ слѣдъ щобъ погадати,
 Якій порядокъ дати,
 Щобъ бѣднихъ мышенятъ подступный кѣтъ
 Уже не вспѣвъ душитъ...

Найстаршая мѣжь ними мышъ рече:
 „О любѣ! щобъ насъ такъ не деръ котиско злючій,
 На шію му звѣнокъ повѣсимо брязкучій!“

„Такъ є! такъ є!“

Утѣшена загомонить громада,
 „О Боже, свѣте нашъ, що мудра може рада —
 Зближить ся вражій кѣтъ, почути буде можь...“
 Звѣночокъ добули. „Но хто-жь
 Котови той звѣнокъ на шію нарядить?“
 Громада нї телень... задумалась, мовчить...
 Такъ бачите нашъ кумъ, порадити все знає,
 До дѣла-жь якъ дѣйде, тогдѣ ся кумъ ховає...

Лисъ и виноградъ.

Голодный лисъ побравсь у садъ,
 Де рѣсь роскошный, стиглый виноградъ,
 Найкрасше грозно зъочивъ,
 Зъ утѣхи ажъ пѣдскочивъ.
 Нужь драпатись на муру стромую стѣну,
 Китяга зъвѣдкыля всмѣхала ся ему.
 Полѣзь вже высоченько,
 До грозна вже близенько,
 Клапъ-клапъ! — та ба! не дѣстає...
 Напруживсь: клапъ! — таки не йме!
 Ягѣдъ китяга висить ще,
 Красуєсь въ воздухѣ принадно,
 Ажь слинка зъ рота йде...
 Подививъ ся лисокъ, подививъсь бажно, жадно
 И такъ рече:

„Зеленый виноградъ, мабуть ще не доспѣвъ!..“
Тай зъ муру гужь! на дѣль и дальше ся поплѣвъ.

„Зеленый виноградъ“ неразъ буває,
Коли чого притьмомъ хто забажає.

Осель похлѣбникъ.

Кручокъ — то хитрый псюкъ,
Живе безъ працѣ, мукъ.
Вѣнь добре похлѣбитись знає...
То до горы плыгнѣ, вертить хвостомъ, стрыбає
Мовѣбы за зайцемъ пострыже,
То причикнѣ долѣвъ и пана въ руку лиже...
То гаспидска личина
Ускочить пану на колѣна.
Такі то венѣ-теревенѣ править
И паночка убавить!
А панъ за лесть пустую
Дає му миску пирогѣвъ
Одну, другую...
Ласенькихъ тежъ книшѣвъ.
Чекай! и я леститись буду пану,
А певно що вѣвса дѣстану!
Осель такъ розсуджавъ.
Въ тѣмъ выйшовъ панъ
Въ городѣ проходжались.
Осель давай до него рватись,

Миркне хвостомъ мовъ песь и морду пòддвигне,
 У спину панову копыта обòпре —
 Зовсѣмъ мовъ справжній песь
 И думає овесь, овесь
 Панъ въ нагороду дасть.
 А панъ у пыку шасть!
 Тай букомъ впєрезавъ осла хребетъ,
 Закликавъ служникòвъ й осла прогнали геть...
 Потòмъ же до вòзка запряжено вòслюку
 Тай гатъта, вѣсьта, вѣ! и возять нимъ грязюку,
 Зòтхаючи тяженько
 Осель зарòкъ поклавъ,
 Що вже нѣкомусенько
 Не буде пòдхлѣблявъ...

Не все що дѣе кумъ, що є для него гоже.
 Тями Грицькò, тобѣ не все уйде небоже.
 Тому то и гляди, щобы замѣсть книша
 Ты часомъ не дòставъ у спину штовхуна!

Двѣ сороки.

Сороки двѣ сварили ся завзято;
 „Я чорнобѣла, бачь!“ одная закричить
 „Ди, бѣлочорна я!“ другая верещить.
 Упрямй знай обѣ — якъ ся взяли спирати,
 Нѣ бѣлочорна, нѣ тежъ чорнобѣла

На волосокъ вступити не схотѣла.
 Изъ сварки дзѣбомъ въ лобъ,
 Одна другую лопъ!
 Зъ горы те бачивъ яструбъ хижій —
 Таки не розбиравъ —
 Метнувся на нихъ и чорнобѣлу й бѣлочорну
 Обойко роздравъ...
 Такъ двоухъ неразъ въ дурницю ся спирає,
 А третій корыстає...

Орелъ и жайворонокъ.

По надъ нивья, по надъ поля,
 Тамъ жайворонъ несесь
 И славить пѣснію Творця,
 Творця землѣ - небесъ.

Орелъ се чує зъ высоты,
 До пташка згомонить:
 „О пѣднимись у гору ты,
 Въ горѣ най пѣснь звенить!“

На тоє жайворонъ рече:
 „Крилами-бъ я туды не сягъ,
 Де смѣлый летъ орелъ веде
 На славу Бога въ высотахъ.

Тому най жайворонъ несесь
 Смиреннымъ летомъ надъ поля —

Орель плыве по́дъ зводъ небесъ—
И разомъ такъ хвалять Творця!“

Второпный осель.

Наклали на осла мѣшки повнѣськѣ соли;
Ись важкимъ тягаремъ ступавъ осель поволи,
Ажь и добрѣвъ до рвучои рѣки.
Тутъ перевѣзникъ взявъ за поводы его,
Щобъ черезъ брѣдѣ безъ прички повести...
Та ба! осель упявъ — и гей и въё!
Грозьба и ласканье — ничо не помогло.

Осель реве,

Ногами бѣе,

И круть и верть,

У воду шкереберть

Ись тягаремъ ся покладе.

Що перевѣзникъ не пытавъ —

Осель таки, бачъ, не подавъ,

Мѣшки въ рѣцѣ вѣнь сушить,

Нѣщо его не взрушитъ...

И вылежавъ осель въ рѣцѣ яку часину,

И згодомъ устае, обтрушуе шерстину —

Та щось легенько вже — тягаръ зовсѣмъ не гне

Въ водѣ розтала сѣль, не знати чи еще

Изъ тягару хочъ половина е!

Урадовавъ осель-мистецъ:

„Теперь и въ мене розумець!
 Нехай и вьючать и лаштують
 Теперь изъ всего я шуткую,
 Най но дѣйду я до воды,
 То гнетъ позбѣду ся бѣды!“

Исъ ключемъ внять женуть черезъ рѣку осла —
 Осель опять понавъ у брѣдь,
 И вывернувъ ся и лежить,
 Щобъ, бачь, розтала сѣль уся... —
 А ключе воду такъ и пье —
 За часъ осель вже рухаєсь, встає —
 Ажъ ту тягаръ страшенный,
 Превеличеный
 Съго хребтину гне
 И такъ то дуже томить,
 Трохи, що не уломить.
 Осель тягаръ понести мусѣвъ бѣльшой,
 И на пути вѣнь натерѣвъсь ще гѣрше.

Мужикъ и гадина.

Мужикъ иде дорѣжковъ черезъ гай;
 Снѣжокъ пластатый мерещить,
 Крѣзь голі дерева гудить
 Студеный вѣтръ; а знай
 Твердая осѣнь вже була; мужикъ иде;

Въ шкапові чоботы обувъ ся,
 Въ новую опанчу вдягнувъ ся,
 Поважно люльку курить,
 Ничъ ся не журить;
 Рѳдня здорова вся
 Якъ слѣдъ, клѣбець зѳбравъ въ стодолѣ,
 Не пусто и въ оборѣ, —
 И повна калитá.

Ажъ зиркѣ! коло дубового пняка
 Лежить змиюка оттака,
 Якъ добрая коса; зацѣпла вже лежить —
 Мужикъ глядить

И кликне: „серденько, замерзла ты мабуть!“
 За пазуху змию, вѳдтакъ на теплу грудь
 Кладе и хухае и тулить й огрѣвае,
 Ажъ гадина поволи оживае...

Вже блыскае очами —

Звивае ся кругами —

Наразъ зашипотить страшливо

И въ чоловѣка грудь зрадливо

Вщепить смертельну ѣдъ —

Самажъ скорѣйшь въ дуплавину помчить.

„Чомъ отроила ты добрѳдѣя свого?“

Тѣ подруга запытае —

„Ей“ — каже люта — „знай тогѳ:

Най злымъ не помагае!“

Ивась и товаришъ.

(За Рюкертемъ.)

Ивасикъ чемный, та съ збыточными заходить,
Журливый батько го вѣдъ пустяковъ вѣдводить.

„Ей, сыночку мѡй, до негречныхъ не ходи,
Они тя зѡпсують, и станешь злый, гляди!“

Малый Ивась на те безъ тямки одвѣчае:

„Они хоть и пустѣ, вѣдъ мене получають.“

А батько гадку мавъ — и думаетъ — шкода

Казати все тобѣ, головко молода.

И думаетъ, шкода тобѣ те толковати

На примѣрѣ будѣ можь легше показати.

Ивася въ садъ, де красніи грушки, бере,

Ивасю въ кошичокъ найкрасшую дае.

„Хорошу и пухку сью грушку бережи,

Якъ скѡнчить ся прохѡдъ, матуси занеси!“

До кошिका кладе вѣдтакъ гнилу кисличку,

И червячку ще биля оттой грушички.

Сынокъ закличе: „ахъ, що робишь, татку мѡй,

Здорову грушечку кислички спортить гнѡй!“

„Ты кажешь, зѡпсуе, а може и такъ стане,

Вѣдъ красной отта покрѡсшае погана?..

Вторѡнавъ сыночку, въ науку май собѣ:

И добрый хлопчики, вѣдъ злыхъ стають пустѣ!

Плѣтъ.

(За Рюкертомъ.)

Бувъ красный городецъ вокругъ терньемъ горо-
дженый.

„Ахъ“ — скаржить ся хлопя — „ахъ тернье навѣ-
жене!

Лишь коле, сукнѣ дре, о тату тернь зотнѣтъ —
И мѣся буде бѣльшь, тернину геть мечѣтъ!“

Отець и потурявъ, звелѣвъ, терницю стяти.

Небавомъ зновъ почувсь жалобный плачь дитяти:

„О тату, подивѣтъ, найкрасшій цвѣтъ пропавъ,
Хтось зъ улицѣ зайшовъ, найкрасшій цвѣтъ зѣр-
вавъ.

О тату, винный вы, було той плѣтъ лишити,
Прошу нашъ городецъ зновъ терньемъ захистити.“

На те отецъ: „хлопя, теперь ты мусишь ждаты,
Закимъ изъ корѣня йме тернье пѣдростаты.

О легше мѣгъ я тернь, якъ есь хотѣвъ, зрубати,
Нѣжъ зновъ, якъ есь забагъ, опятъ его зрощати.

Тями й въ житю запонъ позбутись не бажай,
Що вѣрно стерегутъ Твоего щастя рай!“

Заячокъ хотѣвшій смерть собѣ заподѣяти.

Заплакавъ заячокъ, заплакавъ разъ плохенькій:
„Якій же я бѣдненькій!

Передъ людьми, передъ звѣрьми всѣма боюсь,
 Изъ переляку ажъ трушусь,
 Не здужаю нікого поборяти,
 Усе менѣ приходитъ ся втѣкати —
 Ахъ, маю по свѣту горенько такъ бѣдити,
 То лучше ся втопнати!“
 До моря причвалавъ — метнутись въ нерти хоче —
 Съ шелестомъ розженесь,
 Въ тѣмъ жаба зъ берега здрвесь
 И плюсь! у воду вскочить. —
 Напудилась вѣдай сердитого сплюха. —
 Ставъ зайчокъ, стобурчить усь: диви, яка
 Предъ мною утекла...
 Нехай и нашихъ знають,
 На свѣтѣ єсть й такі, мене що ся лякають...
 А дзусь,
 Теперь вже не топлюсь!

Весѣльєчко кому — а нашѡй курць смерти!

На сугорбѣ коло хатины,
 Мѣжъ корчами вѡльшины
 Качурикъ тамъ швакоче,
 Цѣкаво курочку пытає,
 Нового що вона изъ свѣту знає.
 А курочка кокоче:
 „Качурику мѡй милый,

Ой будемо ся веселили.

Знай завтра газдонько весѣльечко справляе
Для любои дочки; хорошо погуляе
Гостій гурба; музыка буде грати

И будуть танцювати...

А їсти Боже мѡй!.. и намъ такожь прибуде!..
До хаты вже бачу идуть у гостѣ люде..."

У тѡмъ изъ за корча

Кухарка курку потягла,

Ножемъ пѡдъ горло: чиркъ!

А нашъ качурикъ: швиркъ!

На втѣкача удравъ,

Напудженный скрычавъ:

„Гайда черезъ корчѣ — ой верть-круть круть
и верть..."

Весѣльечко кому, а нашѡй курцѣ смерть!..

Конопликъ.

Конопликъ молодой,

Що вылетѣвъ ледви

Зъ родинного кубла,

Схотѣвъ собѣ гнѣздо увити.

Та ба!

Якъ заводити?

И думаетъ конопличокъ: „гнѣздо я покладу

На дубѣ, на высокому верху! —

Такихъ, я бачу, гнѣздъ нема багато —
 И жити-му, вельможа мовъ въ палатѣ!“ —
 Ледви гнѣздо на дубѣ взнеслому поклавъ —
 Ажъ туча надѣйшла — съ рокотомъ грѣмъ упавъ
 У дуба — й дерево й гнѣздо на гамузъ потрощивъ.
 Конопликъ изъ гнѣзда на щастье вылетѣвъ
 Предъ бурею, а то-бъ житье мѣгъ потерять.
 Вернувъ конопличокъ, взявъ гѣрко нарѣкати:
 „Отъ кара, що забагло ся палаты!

Вже при самѣй земли теперъ вмощу гнѣздо!“
 (Нещастье, бачишь, такъ смирило вже его)
 И взявъ конопличокъ сухой травы носити,
 Й бадылья и гнѣздо небавки вспѣвъ вмости
 Низенько при земли; однакожь порошокъ земный,
хробаки

Тутъ докучають му; тожь мусѣвъ полишити
 И се гнѣздо, и втретѣ вже кладе

Гнѣздо у захистнѣмъ корчи,
 Не дуже въ высотѣ, десь ажъ пѣдъ облаки,
 Однакъ и не за низько при земли —
 И, бачъ, у тѣмъ гнѣздѣ вдоволенный живе. —
 Такъ и въ соспѣльности: на самому долу

Гаруєшь тяжко,
 Зѣпнешь ся у гору —
 Такожъ ти стане важко...
 Щаслившій єсть середный станъ,
 Собѣ самому ты слуга и панъ!

Вовкъ и ягня.

Мале ягня вѣдъ череды
 Вѣдшибло ся и до воды
 Забѣгло, до пото́ка, са́ме, де зъ горы
 Кружлями трыскае игривыми нора.
 У долу стануло и пѣе мале ягня
 Бѣгучу, свѣжу воду; та бѣда!
 Бачъ на горѣ
 У жерелѣ
 Забовтаный вовкъ хленотить,
 И на ягня лукаво посмотриць —
 Та гнѣвно закричить:
 „Ади! яке маленьке
 И нѣкчемненьке —
 А вже ми пакостить,
 И смѣло воду такъ поколотити,
 Що я не можу пити!“
 „„О пѣнчыку мѣй солоденькѣй““ —
 Ягня му вѣдрѣкае —
 „„Я хочъ и пью, такъ те Вамъ не мѣшае —
 Атжежь вода вѣдъ Васъ сюды збѣгае!““
 „Мене, мене ты хочешъ научати,
 И смѣешь ротъ поганый розпускати,
 И котору менѣ, мерзене, завдавати!
 Ты думаешьъ, забувъ вже вовкъ,
 Давнѣйше якъ було —
 Те ще не загуло!

Тогôдъ мене ты всюды обносивъ,
Усюды честь мою калявъ!

Передъ сусѣдами чорнивъ,
Ты думаешь, забудь вже вовкъ?“

„Ахъ пánчику, помилуйте, хто тебѣ Вамъ
казавъ?“

Тогôдъ, Вы кажете, було —

Тогôдъ, я ще на свѣтѣ не жило!““

„Коли не ты, такъ братчикъ твоѣй!““

„Не маю брата, панцю мѣй!““

„Коли не братъ, то батько,

Не батько, такъ твоѣй дядько!

На мене твоѣй цѣлый злобою дыше рôдъ...

Я дôсыть вже терпѣвъ, теперъ провчу якъ
слѣдъ!““

И кинувсь лютый вовкъ на бѣдноє ягня —

И неповинна кровь ягняти потекла.

До байки тои ще бы можна що додати —

Та цуръ! еще розсердятъ ся богатѣй,

Що звыкли кровью жить своихъ бѣднѣйшихъ
братѣй!..

Усѣмъ вгодити годъ!

Разъ батько й сынъ вели на ярмарокъ осла,

И гонôвъ два ледви уйшли они зъ села —

Ажъ мѣщуки на встрѣчу имъ идуть,

Зъ обохъ на голосъ ся смѣють:

Вѣдай то розуму у селюкѡвъ Богъ ма',
 Бачь пѣхотовь дрыбають,
 Осла мовь провожають!

Почухавсь батенько — и на осла усѣвъ
 И думає: нѣхто не буде вже хуливъ
 Насъ простыхъ селюкѡвъ; и въ насъ
 Є добрый розумъ въ слушный часъ...

У томъ на встрѣтъ цѣкаві йдуть дѣвчата

Давай кричати

Середь дороги:

„А ди! якій то дубасъ не унятный —
 Самъ ѣде на ослѣ, а хлопецъ деликатный
 Въ таку подуху-жарь волочить томні ноги!

А батько: „говь!

Ты сыну на осла садись, я буду пѣшки йшовъ!“
 Мандрують такъ; зновъ ихъ стрѣча гурба ста-
 рухъ —

И стали, дивлять ся, ледви що переводять духъ
 Изъ дива и жалю: „гей люде добрі подивѣть,

Якій теперь наставъ злый свѣтъ:

Хлопчиско ѣде нѣбы пань, а батько шкандыбає...

О, дѣтища лихї, нехай васъ Богъ карає!“

„Стѡй!“ — батько гнетъ кликнувъ — вмощусь и я

На нашего осла...

Нѣгде и правды дѣти:

Осель повиненъ насъ обохъ носити...“

Робѡтники небавомъ ихъ стрѣчають,

Трохи що не лають:

„Поганцѣ, тѣфу! такъ мучити скотину,
 Пóдъ вами той осель зъ натуги скоро згине!“
 Злѣзають батько й сынъ опять зъ осла й беруть
 Сго вже на дручки й поволи такъ несуть...
 Ажъ їдуть купчики и зиркѣ! у смѣхъ:

А гляньте но на дурнѣвѣ сихъ

Ха-ха! ха-ха!

Осель не ихъ, они несуть осла!“

А батько вдаривъ ся зъ досады ажъ руками
 Объ полы; пекъ-цуръ съ вами!
 Хтобы усѣхъ Васъ розобравъ?

Нѣ! буду вóдъ теперъ уже свóй розумъ мавъ.“

*

Такій ся не вродивъ,
 Щобы усѣмъ вгодивъ!

Лисъ и куры.

„Здоровѣ ми були красивѣ курочки
 И ты когүтику смѣливый!
 Хорошѣ я несу изъ лѣсу Вамъ вѣстки,
 Де вся звѣрня на зборъ зóйшлась.
 О вельми я щасливый,
 Що справа удалась...“

Рѣшили такъ на зборѣ все звѣрѣ,
 Щобъ загаломъ у згодѣ мы жили.
 Теперъ вже вовкѣ име вóвцѣ шанувати,

Медвѣдь на толоцѣ исъ кѡньми йме гуляти,
Лисъ съ когутомъ, съ курми любенько похожати...
Которы давни всѣ треба забувати...

Нужь зъ бантѡвъ куроньки,
До мене любоньки,
До мене ся горнѣть,
И щиро зголубѣть

Нового друга, що всѣхъ вельми васъ кохає,
И вашей приязни надъ всѣ скарбы бажає!..“

Клоню ся лису я съ курами,
Живе най мила згода съ нами“ —
Когутикъ речникъ проказавъ,
И крилами залопотавъ,
И втѣшно крикнувъ: „кукурѣку!
Одъ нынѣ най живе до вѣку!
О лисе я до тебе вже злѣзаю,

Щобъ въ имени всѣхъ куръ союзъ той заключати...
Та, бачь, тутъ ловцѣ йдутъ и псѡвъ цѣлая згряя...
Мабуть хотять тебе якъ друга привитати!“

Хто? ловцѣ? псы?

Охъ! близько вже они?

О нашѡмъ зборѣ ще либонь не знаютъ,

А на теперь усѣхъ васъ попрощаю!“

Удравъ лисокъ, що змѡгъ на втѣкача,

А куры стянулись и такъ до когута:

„Бачь, небылицѣ лисъ торочивъ,
Усѣхъ насъ омаль не вморочивъ.

Про згоду толкувавъ,
А зраду въ серцю мавъ!“

Ворона и ракъ.

Найшла ворона рака,
И тащить неборака
До своего гнѣзда. —
Понадъ глубокою рѣкою
Исъ нимъ несесь она стрѣлою.
А хитрый ракъ рече: кума!
Кобы тобѣ лѣта вернулись молодіи,
Кобы справились все турянья и надѣѣ!“
Тымъ догодивъ воронѣ ракъ:
Роззявила широко дзѣбъ: „кобъ такъ!“
Рекла — а ракъ въ рѣку упавъ,
Чимъ скорше ся на днѣ сховавъ...

Дубъ и очереть.

„Диви, якій то сильный я!
Хоть буря строга лютуе,
Хоть ливень лье, борвій бушуе,
Я не угну высокого чола. —
Твое-жь слабе и низкое стебло по-сполу
Исъ буряномъ зливный бѣе дощ до-долу.

Предъ вѣтромъ гнешь ся ты мовь пьяный,
 Охъ, очерете мѡй, то сѡромъ несказанный!“
 Такъ гордый дубъ гукавъ.
 У тѡмъ изъ хмары блысь! ужасный грѡмъ упавъ
 И дуба розчачнувъ — и гордый вже лежить —
 А смирный очереть и доси ще стоить.

Вовкъ и телята.

Въ зеленому садку
 Телята паслись въ холодку.
 И саме баба выйшла зъ хаты
 Щобъ пране бѣльечко на плотѣ розвѣшати,
 Уже повѣсила чимало; въ тѡмъ глядить:
 Ажъ вовкъ забовтаный черезъ село бѣжить
 (А вѣдомо усѣмъ по що вѡнъ звыкъ ходить!
 Тай ставъ,
 На дыбки ся зопявъ — .
 Крѡзь частокѡль высокій у садокъ
 Цѣкаво зазира' вовчокъ.
 А баба въ крикъ и тровить вовка псами:
 Гудж-га! гудж-га! — а вовкъ на втѣкача:
 И нарѣкае: „пекъ съ бабами,
 Бачь, черезъ ихъ телята навѣснй,
 Не вѡльно у садокъ й заглянути менѣ!“

Лисъ и вовкъ.

Лисокъ у вовкѣвню полавъ,
И дуже нарѣкавъ, стогнавъ
И пробѣ! мовъ на пупъ кричавъ.

Бо страхъ не хтѣлось му въ ловецкй руки впасти,
Придумывавъ якъ бы ввильнути вѣдъ напасти,
Въ жаху зарѣкъ поклавъ нѣчого вже не красти...

И думае и сякъ и такъ,

И смутно наконецъ зѣтхнувъ нашъ неборакъ:

Изъ вовкѣвнѣ неможъ втечи нѣякъ!

Ажъ вовкъ въ той смутный часъ, якъ разъ, ся
пригодивъ,

Прибѣгъ надъ вовкѣвню и ставъ и сумно подививъ

И каже: „лисе, гей куды ты ся задѣвъ?“

А лисъ: „О братику, о милѣсть май,

И руку помощну подай

Мнѣ бѣдному, твою прислугу, знай,

Я вмѣтиму цѣнити!“

А вовкъ: „Чи довго вже дурный ты мусѣвъ ту
сидѣти,

Въ холоднѣй ямѣ тѣй гибѣти и ныдѣти? —

Чомужъ ся не стерѣгъ якъ слѣдъ?

Охъ, необачный все терпиль!“

Крѣзь слѣзы лисъ: „О вовче най потомъ гудить,

Глузуюе твѣй языкъ зъ моєи глупоты

Розпытуе про все, и лае хочъ куды —

Теперь же предовѣмъ ратуй мене зъ бѣды!

Баба и курка.

Хто малымъ не вдовольняєсь,
Часто и мале теряє...

Мала баба курку сѣменату,
Чепурненьку и чубату.

На зорю, було, займесь —
Курочка вже обѣзвесь:

Кудкудакъ, кудкудакъ,
Отъ яйце якъ кулакъ!

А бабище

Зъ втѣхи у долони плеще:

Що дня яйця забирає,

У горшку, у попелѣ ховає...

„Якъ будé яецъ копиця,

Понесу на торговицю!“

Та подумала ще трошка:

„Звѣльна ся несе кокошка,

Що дня яечко одноє...

То за мало —

Дамъ я ѣсти ѣй у трое —

Бѣльше нестись ме за тоє.

Курку годувати стала,

Курка потовстѣла, —

И зовсѣмъ яецъ вже не зносила.

На хитрощи хитрость.

Разъ журавля просивъ лись хитрый у гостину,
 Прийшовъ добрячий птахъ; наставивъ лись судину:
 Тарѣлки в миски — всѣ пѣвнй молока.

„Мой куме! — такъ принукуе вѣнь журавля —

„Бда така

Здорова и скусна; — живѣть ся, ай живѣть!“

И шторкнувъ журавель разъ, другий и десятый,
 Та дзѣбомъ вѣнь нйакъ не змѣгъ якъ слѣдъ набрати.

А лись захланно хлечче, хliche —

Зъ лукавои утѣхи ажъ хихиче,

Що въ дурнѣ журавля пошивъ...

Нѣмъ довгодзѣбый птахъ успѣвъ

Продыгнути хочъ кѣлька крапелѣкъ —

Усе до чиста самъ вже выхлептавъ лисокъ.

Скѣнчивсь обѣдъ; а журавель прощаєсь,

До себе лиса тежъ на учту запрашає.

Утѣшивсь лись: ще, думає, я смачно попоѣмъ

За те, що журавля гарнесенько пѣдвѣвъ!..

На другий день приходитъ въ гостѣ лись

До журавля; та що за бѣсь,

Мясиво, бачъ, въ дрѣбнй покраяне куски

У тонкошии скрѣзь тасоване фляшки!

И просить журавель: „Живѣть ся, ай живѣть,

Мой кумоньку! та красше выберѣть!“

И тягне дзѣбомъ самъ кусочокъ за кускомъ

Зъ флящинъ; а лись напнувся и хоче языкѣмъ

Мясе хотъ полизати,
 Та годѣ у нутро фляшчинъ дѣстати...
 Такъ журавель усе мясиво ушлѣтавъ,
 Лисъ голодѣнь лишъ слиночку глытавъ.
 Самый хитрѣйшій, бачъ, не встережесь,
 На штуку штука все таки найдесь!

Лисъ и вовкъ про медведя.

„Гей, пане вовче, та куды,
 Такъ чешете поспѣшно Вы?
 Пождѣть, я Вамъ скажу
 Цѣкаву новину!“
 „„Гмъ! новину? кажѣть скоренько,
 Бо, бачите, менѣ пильненько.
 Вѣдавъ, можъ бы що роздобути?““
 „Е нѣ! про те якосъ не чути;
 Та отъ-що скáжу Вамъ:
 Шатавсь досыть я по верхамъ,
 Ажъ остобѣсило менѣ.
 Давай, спущусь на долины.
 Минувъ вже полонину я, одну, другую,
 Уже наспѣвъ до тыхъ овсѣвъ —
 Та угадайте Вы, кого я тамъ узрѣвъ?“
 „„Кого? ягня, а може и вѣцю товстую!““
 „Е нѣ! медведя тамъ узрѣвъ.
 Ёй Богу не брешу! свидный овесъ Вамъ ѣвъ,

Смакує, такъ смакує,
 Такъ цмокає овесь, й не бачить мя й не чує,
 Що я здороваю: Вамъ Боже помагай! —
 А я подумавъ си, нехай —
 Най газды тя зобачуть,
 До рѳзтрѳску старый наѳшь ся квачу!
 Нїчого-жь я му не казавъ —
 А дальшь пошкандибавъ.
 Нехай за дѳло одвѳчає,
 Коли чужій овесь вѳнь поживати знає...“
 „„Ой добре лисе зробили Вы!
 Той медведиско, той ще пожіє бѳды.
 Та добре бы було! усе лише краде
 Тутъ мѳдь у пасѳцѳ, тамъ зновъ овесь бере.
 А катъ бы тя узявъ,
 Кобысь вже разъ пропавъ!““
 „Кобы вже разъ пропавъ старый той злодѳиско!
 Оногда вже, було, попавсь на пасовиску
 Вѳнь зграи псѳвъ й громадѳ пастухѳвъ —
 И, бачте, по шкѳрѳ узявъ — та вспѳвъ
 Таки втечи вѳдь той напасти.
 Та щожъ? по давному изновъ принявъ ся красти.
 А дѳтъ, якій гладкій зробивъ ся,
 Чужимъ добромъ розживъ ся.
 Оттакъ, вѳдай, честивый все гарує,
 А злодѳй, плуть — панує, розкошує.
 Прощайте-жь вовче, я ще побѳжу въ село,
 Тамъ може курѳчки узяти-бъ ся вдало.

Богъ-ме! три днѣ уже я не кушавъ той сласти.“
 „Три днѣ! подумайте мой якинъ страсти:
 Вже тыждень, якъ овечее я нюхавъ мясо.
 Та вже теперь тра пообѣдать ласо.
 Прямымъ метну ся у кошару,
 Ягнятокъ тамъ уцуплю зъ-пару —
 Що-бъ близше, то подамсь крѣзь той дубѣвый гай.“

„Пощастить ся нехай!

А я крѣзь зѣступнѣ и крѣзь яры
 Въ село помчусь биля горы —
 Тай гужь, бережно коло хать
 И курочки хватъ - хватъ!“

Лѣнь и перстенець.

Дрѣбненькій, чистый лѣнь
 У поли выроставъ,
 И прямивъ листоньки,
 Цвѣтъ синій розвивавъ.

Ажъ де не взявъ ся другъ,
 Кудрявый перстенець,
 Давай улѣстливо
 До груди жать лѣнець.

И раменами все
 Лѣнь крѣнше обѣйма',
 Мабуть то перстенець
 Такъ дуже лѣнь коха'.

Та бачте въ перстенця
 Сердечныхъ обѣмахъ,
 Хорошій лёнь марнѣвъ,
 А наконецъ учахъ.
 Буває, довжникѡвъ,
 Мовъ бы оттой лёнецъ,
 Лихварь такъ обѣма' —
 Словнѣсько перстенець!..

Двѣ вороны.

Въ липневѡй, скварнѡй упали
 Понадъ поля вороны двѣ летѣли.
 Нигде зарѡсникѡвъ — скрѡзь голотечъ —
 А сонце мовъ огненна печь.
 „Ахъ, кобъ крапелечки воды
 Мы де обрѣли,
 Языкъ усохлый омочили.
 Насъ сонця жаръ изъ нѡгъ уже збивае,
 Крилѡ втомлене умлѣвае...
 Значнѡ
 Отъ - отъ упадемо !..
 Та дѣть :
 Стоить
 Великій въ поли збанъ воды —
 Хвалá тобѣ о Господи!
 Теперь спрагу вже можемъ утолити —
 Тожь будемъ пити, пити!“

„Та въ збанѣ тѣмъ лише воды до половины“ —

Одна ворона закричить —

„Звернути збанъ тяжкій не можь, якъ же намъ пить?“

Скорѣйшь ворона згине!“

А друга ѣй на те :

„Пріймѣмъ ся каменцѣ метати,
Коль до горы вода, якъ слѣдъ, вже подѣйде,
То дзѣбомъ выгѣдно успѣємо дѣстати!“

„Е що“ — на тоѣ тамта ѣй — „потреба-бъ довго
ждати —

И гѣрко ся трудити...

Нѣ! лучше полетѣти

У дальшу путь

Нижь кѣло збанка заводитись тутъ!“

И фуръ! майнула дальше прѣчь.

Ворона друга не зважає ничъ —

А камѣнцѣ все носить,

Метає въ черепину,

Усе водиця ся подносить —

И за яку хвилину

Оттакъ ся поднесла,

Що вже ворона безъ трудѣ

Напити ся могла.

Хто ся лѣнує,

Той и гарує.

Хто дбає,

Той має!

Перепѣлка и ея дѣти.

По при зеленому гаи
 Въ рѣсненькому житци
 Перепеличка залягла,
 Тамъ дѣточокъ чи-мало вывелá,
 Лучилось разъ, стара у гаи злетѣла
 А дѣточокъ самыхъ лишила.
 А дѣти, отъ якъ дѣти
 Давай деретись, термолити
 То пискотѣти
 То зновъ спѣвать: „хававъ“ и „підпіліть.“
 Одно въ тѣмъ крикне: „цыть!
 Ой, хтось иде!
 Страшный,
 Жасный!“
 Не чути вже
 Мѣжь перепѣлками нї гомону нї смѣху
 Оттой „жасный“ усѣмъ завдавъ помѣху.
 Господарь съ сыномъ, бачь, прїйшли на поле.
 А гзда каже: „вже зерно и золотить поволи.
 Уже намъ треба погадати,
 Якъ бы те жито жати!
 Отъ завтра сыну йди до всѣхъ знакомыхъ и сусѣдъ
 На жатву ихъ просить!“
 Вѣдтакъ обоє дальше ся побрали.
 Перепелятка же съ слезами розказали
 Вернувшѣй матери: „о мамо,

Якъ насъ лишила ты тутъ сáмыхъ,
 Жасный Господарь съ сыномъ умовлялись,
 Що будуть завтра всѣхъ знакомыхъ и сусѣдъ
 прохали,

Щобъ выжати житце,
 Гôркое-жь буде намъ житье!“

Старая имъ на те: „о не журѣть ся дѣти,
 Спокойно тутъ ще можемъ ся лишити.

Хто на знакомыхъ уповае, на сусѣдъ,
 У то́го дѣло не горить!“

На другій день упать въ гай перепель злетѣла.
 Господарь съ сыномъ впать прійшли на поле.

„Отъ жито вже 'ме сыпатись поволи!
 Знакомі и сусѣде не поспѣли,

Хоть гарно ихъ просили
 Та треба попросити своякôвъ
 Щобъ черезъ кôлька днѣвъ

Прійшли намъ помогати
 Отсее жито золотее жати!“

У вечѣрь зновъ перепелять вернула мати
 А дѣти їй давай казати:

Бувъ впать Господарь й сынъ и говорили,
 Що якъ знакомі и сусѣде не поспѣли —

Такъ вдарять ся до своякôвъ,

Й за кôлька днѣвъ

Усе житце зôжнуть

О горе! намъ вже не трѣвати тутъ!“

А перепеля имъ въ одвѣтъ: „о дѣти,

Ще можемо безпечно тутъ сидѣти:

Хто на родину покладає,

Оттой не дуже поскоряє!“

Ажь черезъ кôлька днѣвъ господаръ зъ сыномъ иде

Черезъ поле й каже: „ге - ге!

Дарма́ знакомыхъ и сусѣдъ й рôдню просили

Они, бачь, не поспѣли!

А ту зерно́ уже само́ паде!

О, гáяться нема коли мôй сыну,

И завтра лишъ якъ зазорить намъ днина —

Съ серпами тутъ прійдемо жито жати!“

Опять старая перепель зъ гаю вернула.

А дѣти и давай казати:

„Бувъ гáзда съ сыномъ тутъ; вôдь нихъ мы чули:

Самй коло жатвы вже хочуть заводитись,

Якъ що не можь, нй на когô спуститись.“

А перепеля имъ: „Теперь, любезный дѣти,

Теперь пора извôдселя летѣти,

Бо хто на помôчь, на чужу ся не надѣе,

За дѣло самъ бересь, у того дѣло спѣе.“

Фурь! фурь! перепелятка съ матѣрью летѣли —

И пристановище новое вынайшли —

И завтра вечеромъ на житниску узрѣли,

Якъ вѣтеръ туманы котивъ по-надъ стернѣ.

Въ житью сью правду знай,

Нй на когô ты не считай,

До працѣ самъ рукъ прикладай,

Тогдѣ и „Боже помагай“ !

Два пріятель.

Максимъ и Климъ друзьяки разъ були —
Такой дружбы теперъ не легко Вамъ найти!

Тамъ, де Максимъ, тамъ, бачь, и Климъ,

Де Климъ, тамъ и Максимъ.

Такъ дуже ся злюбили,

Що якъ орѣхъ нашли —

То й орѣшкомъ рѣвненько ся дѣлили.

Гай, гай, що и казати —

Друзьяки Вамъ, друзьяки! — годѣ описати.

Отъ разъ и выбрались они

У дальній горы, у лѣсы

На скусній суніцѣ; бачь, зайшли

У лѣсь, у тѣмный бѣръ,

Де найрѣснѣйшій ягоды зростають —

Збирають.

У тѣмъ паразъ реве страшно звѣрь...

Друзьяки дивлять ся: ажъ ту медвѣдь

Простѣсенько до нихъ бѣжить...

Климъ мовь бы вивѣрка давай на дуба лѣзти —

Максимъ же вынулывъ баньки —

На дерево не втне полѣзти —

„Гей Климоньку зажди,

Ой поможи въ бѣдѣ!“

Та де? нашъ Климъ вже на верху усѣвъ

Гильнистои дубины.

Максимъ зъ страху ажъ гине:

Медвѣдь близенько вже... Максимъ упавъ, неначе
вмлѣвъ.

Космачъ присунувъ ся тай ну!

Обнюхувать Максима

А той мовъ неживый й не ворухнѣсь.

Медвѣдь и дума': трупъ лежить — и обернѣсь

Тай гулькѣ! въ гущавину

Попхавъ ся зла личина.

(Медвѣдь, бачъ, неживыхъ нѣколи не тыкае!)

На дубѣ Клими цѣкаво назирае,

Та якъ въ трущобахъ зникъ уже медведя слѣдь,

И другъ вѣдохолнувшій вставъ —

До него закричить :

„Максима, щастье, що медвѣдь тебе не розо-
дравъ —

Та чомъ колó тебе такъ довго хухавъ-нюхавъ —

Мабутъ щось нашептавъ

Тобѣ до уха?“

„О Климе, знай, казавъ менѣ медвѣдь кудлатый :

Правдивыхъ другѣвъ можь въ бѣдѣ пѣзнати!“

**Конопля жалуюча ся тернинѣ на унадливѣсть
бодяка.**

„Тернино, милая сусѣдо, о дивн,

Якъ до великои дѣйшла теперъ бѣды!

Колó менѣ бодякъ недѣвно зрѣсь,

И згодомъ рѣсь и рѣсь...

Я-жь пѣредъ нимъ вступаюсь — пакъ —
 Нехай, подумала, росте собѣ й бодякъ.
 Ажь вѣнь мене у бѣкъ невдячникъ коле,
 Зъ пѣдъ корѣня могѣ землѣ бере по воли..
 А дальше взявъ бодякъ ворожій такъ давить,

Що важко такъ вже стало жить...

Ахъ, думаю, менѣ прійде ся погибати!“

„А такъ конопле, те тобѣ и знати:

Бодякъ унадливый тому такъ розростаєь,

Бо въ тебе надто милѣсть мавъ —

Уступною занадто ты була,

Тому тобѣ теперь и скаржитись шкода!

Хто надто другимъ годить,

Собѣ самому часто шкодить. —

Цвѣты на деревѣ.

Велике дерево росло

И цвѣтомъ ся пышало —

Цвѣтьє на рѣдне дерево

Злобиво нарѣкало.

По що на деревѣ оттѣмъ

Зъ нудьги мы пропадаємъ,

На гидку дивимось кору —

Лишь стыдъ и соромъ маємъ.

Не лучше-бъ то, щобы самъ цвѣтъ

Ростило все насѣнья,

И съяла пышная краса
Безъ вражого корѣнья.

О Боже, просимъ, скоро дай,
Осѣбно щобъ блестяли,
Тогдѣ булѣ бы розкошь намъ,
Житье було-бъ намъ миле.

Послухавъ Богъ; бачъ городяръ
Вже цвѣты вѣдтинае,
Въ китицѣ вяже ихъ ряснй,
Въ глекѣ золотый вкладае.

И, бачъ, несе съ цвѣтами глекѣ
Въ блискучи свѣтлицѣ,
И зъ радости усѣ квѣтки
Цѣлюють ся у лица.

Однакъ не довга втѣха съя,
Безъ корня сохнуть стали —
Померхла вскорѣ ихъ краса,
Листѣчки зъ нихъ опали.

Побачивши те городяръ —
Повялиі китицѣ
Изъ блестяного вынявъ глекѣ
И кинувъ геть зъ свѣтлицѣ.

Тогдѣ важкій, великій жалъ
Квѣтокъ огорне груди:
На деревѣ мы-бъ ще цвили —
А такъ намъ гибель буде!

Якимъ въ дорозѣ и розбишакъ.

Докучный холодъ бувъ, и ожеледь и мриво;
 Въ такую плюту, бачъ, Якимови верстати
 Припало путь; ишовъ волочучи лѣниво
 Втомлени ноги; „ахъ!“—закличе— „вже не може
 Моя нога мѣсити ту грязюку—Боже!

Твою злорадѣсть тутъ пѣзнати,
 Якъ маю путевать, погодѣе шлешь негоже—
 На мене Ты ся напосѣвъ—

Та чимъ же я навѣвъ на себе, чимъ Твоѣй гнѣвъ?“

Иде Якимъ все кленучи погоду злую

Иде годиноньку одну, другую...

Ажъ до великого дѣйшовъ вѣнь бору.

И саме въ тую пѣру

Вѣтры повѣяли гѣнкіи рѣзно—

Напрасно дощъ порѣсливый почавъ крапати.

Струснувшись зъ студени Якимъ нашъ грѣзно,

Зухвало закричавъ:

„О Боже, милѣсть ты-бѣ зо мною вже разъ мавъ,

Ненависнымъ звелѣвъ вѣтрамъ втихати,

И пакоснѣ дощѣ уснѣвъ погамувати,

Щобы я мѣгъ знамѣренный мѣй путь кѣнчати!“

И ледве которнѣ слова

Рекли его уста,

Ажъ ту бѣжитъ страшный изъ лѣса розбишакъ—

Стае противъ Якима и цѣляе

Рушницею; спустивъ вже куроць: клакъ!

Однакъ замочена пановка одмовляе —
Лишь клакнуло, та набѣй смертоносный

У рули позѣставъ.

Напудженный Якимъ, бачъ, швидко удирае
На втѣкача — про мриво й дощъ незносный

Мабуть тогдѣ не памятавъ...

Якъ вже въ безпечное убравшись мѣсце збувсь
бѣды —

Тогдѣ закличе: „о прости ми Господи,
Твоей я милости безъумець не пѣзнавъ,

Великая Твоя любовь и сила —

Кобы не дощъ; кобы не та моква,

Що порохъ у стрѣльбѣ розбѣйника змочила —
То марне полягла моя бы голова!“

ОПЕЧАТКИ.

НАПЕЧАТАНО:

МАЄ БУТИ:

Стор. 1 ст. 3 и 4 зъ дол:

Лисица регѣтъ пѣднйла!

Однос львица львятко мас:

Стор. 12. ст. 4. и 5. зъ дол:

Пѣсля якихъ правилъ

Стор. 27. ст. 3. зъ гор.:

Дунувъ вѣтрець благій

Стор. 24. ст. 13. зъ гор.:

А завтра въ раицѣ уставъ панъ

Стор. 25. ст. 8. зъ дол.:

Показникъ квашно посувас

Стор. 31. ст. 1. зъ дол.:

Цѣле за нею стадо изъ дуру

Стор. 63. ст. 3. зъ гор.:

Тарѣлки в миски

Лисица регѣтъ пѣднйла:

Однос львица львятко мас!

По правиламъ якимъ

Подувъ вѣтрець благій

А завтра въ раицѣ панъ уставъ

Показникъ квашно вепять сувас

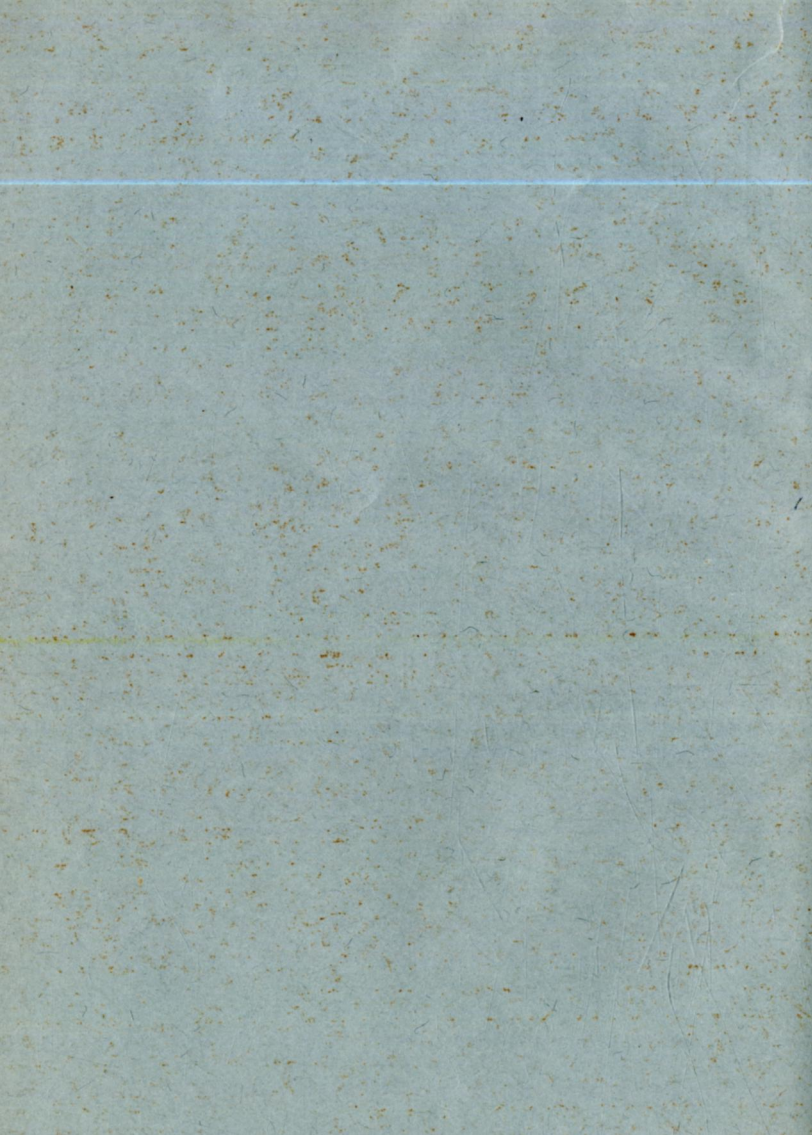
Цѣле за нею стадо мовъ изъ
дуру

Тарѣлки и миски

СПИСЪ.

	стор.		стор.
Голубы и ястребъ	1	Сорока и голубъ	35
Лисица и львица	1	Муха и волъ	35
Старый ракъ и молодой	2	Вовкъ и рысь-коза	36
Вовкъ и бусько	2	Осель ись львомъ	37
Старый левъ и лисъ	3	Клинь и дрова	37
Воробецъ о соловѣю	6	Муха любляча пчолы	37
Осель въ городѣ	5	Чапля, рыбы и ракъ	39
Сивошка на мандровцѣ	6	Члены и жолудокъ	40
Воробецъ а соловѣй	6	Мишача рада	41
Лисъ и утка	7	Лисъ и виноградъ	42
Осель и когутъ о соловѣю	7	Осель похлѣбникъ	43
Левъ и лисъ	8	Двѣ сороки	45
Криве дерево	8	Орель и жайворонокъ	45
Потеха осла	9	Второпный осель	46
Стрѣла и орель	10	Мужикъ и гадина	47
Щупачокъ	11	Иванъ и товарищъ	49
Споръ звѣрѣвъ о первенство	11	Плѣтъ	50
Слѣный и кулявый	13	Заячокъ хотѣвший смерть собѣ	
Я великій, ты малый	14	заподѣяти	50
Молодой и старый воробецъ про		Весельсчко кому — а нашѣй	
ремезу	15	курѣ смерть!	51
Жабы	16	Конюликъ	52
Двое голубягъ	17	Вовкъ и ягня	54
Щупакъ и карась	18	Усѣмъ вгодити годѣ!	55
Скупный и скарбъ	19	Лисъ и куры	57
Сонце и земля	20	Ворона и ракъ	59
Молодой жабы и стара	20	Дубъ и очерегъ	59
Пчола, горлячка и стрѣлецъ	22	Вовкъ и телята	60
Бѣлко и лихій панъ	23	Лисъ и вовкъ	61
Малпа и годинникъ	25	Баба и курка	62
Вовкъ и конь	26	На хитрощи хитрость	63
Лисъ, осель и конѣ	27	Лисъ и вовкъ про медведя	64
Знаменности	28	Ленъ и перетенецъ	66
Два слѣпцѣ въ сварцѣ о най-		Двѣ вороны	67
девый мотузъ	28	Перепѣлка и еи дѣти	69
Левъ, осель и лисъ	29	Два приятелѣ	72
Круачна о дубѣ	30	Конюля жалующа ся на уна-	
Гуси	31	дливость бодяка	73
Папа и журавель	32	Цвѣты на деревѣ	74
Хоробрый заяць	33	Якимъ въ дорозѣ и розбишакъ	76
Вовкъ и пастухи	34		

B-284

2007

183255

B 284

178 b 1992p.